QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF ROBERT G. MANGION
ONOR. IMĦALLEF GRAZIO MERCIECA

Seduta ta' nhar it-Tlieta, 17 ta' Ġunju 2025

Numru 4

Rikors numru 61/2017/1 MH

Philip u Carmela konjuġi Balzan u b'digriet tal-5 ta' Ġunju 2024 Mario Balzan u Malcolm Bonello rispettivament ġew awtorizzati jassumu l-atti tal-kawża bħala kuraturi deputati tal-interdetti Philip u Carmela konjugi Balzan

v.

Joseph Balzan u Jacqueline Balzan

1. Din hija kawża għal ħlas lura ta' dejn allegatament misluf mill-ġenituri ta' raġel miżżewweġ waqt iż-żwieġ tiegħu.

2. Fir-rikors ġuramentat il-ġenituri wara li ppremettew illi:

(1) Il-konvenut jiġi binhom; il-konvenuta hija martu.

(2) Il-konvenuti sseparaw b'sentenza tas-26 ta' Frar 2015 ikkonfermata mill-Qorti tal-Appell b'sentenza tal-1 ta' Frar 2016 salv għall-kap li jirregola l-manteniment dovut mill-konvenut.

(3) Qabel is-separazzjoni, l-atturi sellfu diversi somom ta' flus brevi manu lill-konvenuti. Flus li ġew użati mill-konvenuti fl-interess u għall-benefiċċju tagħhom.

(4) Għalhekk il-konvenuti huma solidalment debituri tagħhom fis-somma komplessiva ta' €98,953.71.

(5) Debitament interpellati, l-konvenuti baqgħu ma ħallsux id-dejn."

3. Talbu lill-Qorti tiddikjara illi l-konvenuti huma solidalment debituri tagħhom fis-somma ta' €98,953.71 u tikkundannahom iħallsuha.

4. Bin l-atturi ammetta t-talbiet.

5. Martu eċċepiet illi:

(1) It-talbiet huma nfondati.

(2) Kif dikjarat mill-atturi stess, qatt ma talbet għal flus jew self iżda dawn il-flus issellfu dejjem minn Joseph Balzan waħdu fuq parir tal-Avukat tiegħu fi proċess ikkontestat ta' separazzjoni. Bl-ebda mod ma tinstab responsabbli għal tali self magħmul, jekk dan jiġi ppruvat li sar.

(3) Dejjem iddikjarat li ma kinitx qiegħda tirratifika d-dejn.

(4) Tirriżerva drittijietha taħt Art. 1326(5) tal-Kodiċi Ċivili.

(5) Id-dejn m'għandux jolqot il-komunjoni tal-akkwisti issa xolta. Għalhekk għandha tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju.

6. Il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, b'sentenza tat-8 ta' Novembru 2019, ċaħdet l-eċċezzjonijiet tal-konvenuta u laqgħet it-talbiet tal-atturi.

7. Dwar il-fatti, l-Ewwel Qorti kkunsidrat:

"Mill-provi jirriżulta li s-somma ta' tmienja u disgħin elf disa' mija tlieta u ħamsin Ewro u wieħed u sebgħin ċenteżmu (€98,953.71) mitluba mill-atturi tirrappreżenta s-segwenti allegat self –

• €6,988.12 (Lm3,000) sabiex jinxtara mill-konvenuti l-ġwież għat-tiġieġ

• €11,646.87 (Lm5,000) għal xiri ta' għalqa magħrufa bħala "Ta' Wiċċ ir-Raħal" f'Ħaż-Żebbuġ, Malta mill-konvenuti

• €440 għal ħlas ta' spejjeż konnessi ma' proprjeta' li l-konvenuti kellhom ġewwa l-Bulgarija19

• €56,424.48 imħallsa b'ċekk mill-attriċi fil-31 ta' Lulju 201320 lill-avukat Dr Mario Caruana, avukat tal-konvenut, u dan sabiex jiġi rkuprat appartament fil-Fgura, proprjeta' tal-konvenuti u li kien inbiegħ b'subbasta mill-Bank • €5,914.25 imħallsa b'ċekk mill-attriċi fit-13 ta' Mejju 201421 lill-avukat Dr Mario Caruana, avukat tal-konvenut, u dan sabiex fl-irkupru tal- appartament tal-Fgura iservi ta' depożitu addizzjonali in vista tal-fatt li fil- frattemp il-Bank kien laħaq inkorra xi spejjeż fl-appartament u fil-komun

• €17,540 imħallsa b'bank draft mill-attriċi lill-avukat Dr Mario Caruana22, avukat tal-konvenut, u dan sabiex tiġi rkuprata l-għalqa "Ta' Wiċċ ir- Raħal", proprjeta' tal-konvenuti u li kien inbiegħet b'subbasta

Filwaqt li permezz tan-Nota t'Ammissjoni tiegħu l-konvenut Joseph Balzan aċċetta li l-ammont mitlub mill-atturi huwa dovut fl-intier tiegħu, il-konvenuta Jacqueline Balzan ħadet pożizzjoni opposta u fl-eċċezzjonijiet tagħha rribadiet li xejn minn dak mitlub ma hu dovut.

Jiġi rilevat pero' li fil-kors tal-proċeduri irriżulta li l-konvenuta rrikonoxxiet li parti żgħira mis-somma mitluba hija effettivament dovuta. Infatti f'aktar minn okkażjoni waħda l-konvenuta ammettiet li s-somma ta' €16,305.61 (Lm7,000) hija dovuti lill-atturi; dan in kwantu għal €11,646.87 (Lm5,000) għal xiri ta' għalqa magħrufa bħala "Ta' Wiċċ ir-Raħal" f'Ħaż-Żebbuġ, Malta mill-konvenuti u €4658.74 (Lm2,000) bħala self ieħor li l-atturi għamlu lill-konvenuti fil-kors taż-żwieġ.

Waqt ix-xhieda tal-konvenuta tal-5 ta' Diċembru 201823 ingħad hekk –

"Dr Cuschieri: Inti taf li f'dil-kawża qed tintalab somma konsiderevoli, mingħand il-ġenituri ta' Balzan. X'taf tgħidilna inti dwar flus dovuti jew mhux dovuti lil dawn in-nies?

Xhud: Lil Carmela Balzan hemm sebat elef Maltin dovuti.

Dr Cuschieri: X'inhuma dawn?

Xhud: Kienet sellfithomna għall-għalqa, b'ċekk tatomna Lm5000.

Dr Cuschieri: Meta tgħid fuq għalqa.

(.....)

Xhud: Fuq għalqa li tinsab Ħaż-Żebbuġ, kienet sellfitomna Lm5000.

Qorti: Min?

Xhud: Carmela Balzan, omm l-ex raġel. U Lm2000 depożitu fuq djar ġewwa l- Bulgarija.

Qorti: U dan dejjem Carmela? Xhud:Ehe”

Din l-ammissjoni saret ukoll waqt ix-xhieda tagħha quddiem il-Qorti Ċivili (Sezzjoni Familja)24 u anke fin-Nota ta’ Sottomissjonijiet tagħha.

Għalhekk il-Qorti sejra tilqa’ mill-ewwel tilqa’ t-talba tal-atturi fir-rigward tas-somma ta’ €16,305.61 li hemm qbil dwarha minn entrambi l-konvenuti.

Imiss issa jiġu ndagati l-pretensjonijiet attriċi fir-rigward tal-bqija tas-somma pretiża.

Il-pretensjoni attriċi għas-somma ta’ €6,988.12 (Lm3,000) hija kontestata mill- konvenuta. Hija ssostni li l-atturi kienu sellfuhom l-€4658.74 (Lm2,000) appena msemmija u mhux €6,988.12 (Lm3,000).

Hemm għalhekk diskrepanza ta’ €2329.38 li dwarha mhux qed jaqblu l-partijiet f’dan il-kuntest.

Inoltre, l-konvenuta ssostni li s-somma ta’ €440 pretiża mill-atturi hija addirittura nkorporata fis-somma ta’ €4658.74 mislufa in konnessjoni mal-proprjeta’ fil- Bulgarija.”

8. Wara li għarfet li kien hemm konflitt fil-verżjonijiet, ikkonkludiet li:

“Il-Qorti wara li rat il-provi mressqa tasal għall-konklużjoni, fuq bażi ta’ probabilta’ li t-teżi attriċi hija aktar attendibbli. Fl-ewwel lok hija baqgħet dejjem fermenent issostni, anke meta pressata ripetutament in kontro-eżami, l-verżjoni tagħha li hija kienet silfet €6,988.12 (Lm3,000) lill-konvenuti u dan fi flus kontanti. Veru m’hemm xejn bil-miktub iżda b’daqshekk ma jfissirx li x-xhieda għandha tiġi skartata. Dan anke meta wieħed jiżen il-kredibilita’ u l-konsistenza tal-attriċi fir-rigward tas-somma intiera mitluba.
Min-naħa l-oħra l-Qorti tinnota nuqqas ta’ konsistenza fid-difiża tal-konvenuta fir-rigward. Għalkemm qalet li €4658.74 (Lm2,000) huma dovuti, l-ewwel xehdet li dawn kienu ntużaw għax-xiri ta’ proprjeta’ fil-Bulgarija iżda waqt il-kontro- eżami tal-attriċi beda jingħad da parte tal-konvenuta li dawn kienu għal xiri ta’ vann.

Inoltre filwaqt li l-konvenuta tinsisti wkoll li s-somma ta’ €440 kienet inkluża fis- somma ta’ €4658.74 (Lm2,000) mislufa lill-konvenuti, il-provi jindikaw mod ieħor. L-attriċi dejjem insistiet li kienet hija li ħallset direttament lil terza persuna din is-somma u fil-fatt l-irċevuta għas-somma ta’ €440 a fol 95 ġiet preżentata mill-attriċi u hija maħruġa f’isimha u tindika li tali somma tħallset minnha.

Tinnota ukoll il-Qorti nkonsistenti generali da parti ta’ Jacqueline Balzan n kawntu dak li hi ressqet bħala eċċezzjoni, tgħid li hi qatt ma sselfet

flus mingħand il-ġenituri ta' żewġha, dan ġia bi kontradizzjoni għal self minnha ammess izjed tard kif premess. Ukoll ħarsa lejn in-nota ġuramentata li presentata l-attriċi ġia fis-separazzjoni personali bejnha u l-ko konvenut26, insibu li hemm Jacqueline Balzan ġia tammetti li d-dejn li hemm mal-membri tal-familja tal-partijiet għandu jinqassam nofs bin-nofs.27

Għalhekk il-Qorti isib li għandha temmen il-verżjoni tal-attriċi li hija sellfet lill-konvenuti s-somma totali ta' €6,988.12 (Lm3,000) u mhux biss €4658.74 (Lm2,000) u inoltre li s-somma ta' €440 huwa self apparti li għandu jiġi rifuż separatament mill-konvenuti.

Jifdal għalhekk l-allegat self rigwardanti l-irkupru tal-appartament tal-Fgura u tal-għalqa ta' Ħaż-Żebbuġ u dan f'perjodu meta l-konvenuti kienu għaddejjin minn proċeduri ta' separazzjoni.

F'dan ir-rigward jingħad qabel xejn li mill-provi rriżulta li-

• l-konvenuti kienu żżewġu fl-24 ta' Settembru 1994 u, in vista ta' problemi matrimonjali, fis-sena 2009 il-konvenuta Jacqueline Balzan intavolat proċeduri ta' separazzjoni quddiem il-Qorti Ċivili (Sezzjoni Familja). B'sentenza tas-26 ta' Frar 2015 dik il-Qorti kienet ippronunzjat is- separazzjoni personali, liema separazzjoni kienet ġiet konfermata (salv għal varjazzjoni fil-quantum tal-manteniment) mill-Qorti tal-Appell fl-1 ta' Frar 2016;

• Fil-mori ta' dawk il-proċeduri l-konvenut Joseph Balzan, fuq parir tal-avukat tiegħu, kien talab self ta' flus lill-atturi ġenituri tiegħu u dan sabiex jiġu rkuprati l-proprjetajiet imsemmija fil-Fgura u f'Ħaż-Żebbuġ li kienu nbiegħu b'subbasta. Għal dan il-għan l-attriċi kienet ħarġet a favur l-avukat Dr Mario Caruana żewġ ċekkijiet fl-ammont ta' €56,424.48, €5,914.25 u bank draft fl-ammont ta' €17,540.

• Il-proprjetajiet in kwistjoni ġew debitament irkuprati u għadhom jgħajtu lill-entrambi l-konvenuti.

• Irriżulta wkoll mill-provi li l-konvenut ma talabx il-kunsens tal-konvenuta qabel għamel dan il-pass u lanqas infurmaha dwar dan kollu. Kien biss waqt il-proċeduri ta' separazzjoni li Jacqueline Balzan saret taf b'dan is- self u għamlet dikjarazzjoni f'dan is-sens quddiem il-Qorti."

9. Wara li qieset il-provi, il-Qorti għaddiet biex titratta l-aspett legali kif ġej:

"L-atturi jsostnu li, nonostante n-nuqqas ta' kunsens tal-konvenuta għal dan l-att ta' amministrazzjoni straordinarja, hija xorta għandha twieġeb

għalih. Huma jargumentaw illi ġjaladarba hija ma ħaditx il-passi legali disponibbli fil-liġi sabiex timpunja dak l-att, allura huwa validu.

Min-naħa tagħha l-konvenuta tirribatti li tali dejn assunt mill-konvenut mingħajr il-kunsens tagħha ma jgħabbix il-komunjoni tal-akkwisti li fl-epoka kienet viġenti bejn il-konvenuti.

Il-Qorti tagħmel is-segwenti osservazzjonijiet fir-rigward:

1. Skont l-**artikolu 1322(3)** tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta –

"Dawn li ġejjin huma l-atti ta' amministrazzjoni straordinarja:

> (f) li tissellef jew tislef flus, barra minn depożitu ta' flusf'kont f'bank;"

Isegwi li a bażi tal-artikolu 1322 (2) tal-Att –

> "Il-jedd li jitwettqu l-atti ta' amministrazzjoni straordinarja, u l-jedd li wieħed iħarrek jew jiġi mħarrek dwar dawk l-atti jew li ssir xi transazzjoni dwar xi atti jkunu li jkunu, imissu liż-żewġ miżżewġin flimkien."

Fir-rigward ta' atti ta' amministrazzjoni straordinarja li, bħal ma ġara fil-każ tal- lum, isiru mingħajr il-kunsens meħtieġ, **l-artikolu 1326 (1)** tal-Att jipprovdi hekk –

> Atti li jeħtieġ l-kunsens taż-żewġ partijiet miżżewġa iżda li jitwettqu minn parti waħda mingħajr il-kunsens tal-parti l-oħra jistgħu jkunu annullati fuq it-talba tal-parti l-aħħar imsemmija meta dawk l-atti jkunu dwar it-trasferiment jew il-ħolqien ta' jedd reali jew personali fuq proprjetà immobbli; u meta dawk l-atti jkunu dwar proprjetà mobbli dawn jistgħu jkunu annullati biss meta l- jeddijiet fuqhom ikunu ngħataw b'titolu gratuwitu.

Dwar il-portata tal-artikolu 1326 appena ċitat il-Qorti qalet hekk fil-każ **Vincent Spiteri et vs Martin Mangion et** deċiż mill-Qorti tal-Appell fil-5 t'Ottubru 2001 –

> ".....hu paċifiku illi llum l-jedd li jitwettqu atti ta' amministrazzjoni straordinarja ta' din ix-xorta, kien imiss liż-żewġ miżżewġin flimkien (artikolu 1322 tal-Kodici Civili). Kuntrarjament għal dak li donnhom qed jissuġerixxu l-appellanti, mhux korretta s-sottomissjoni li sanzjoni għall-fatt illi att ta' amministrazzjoni straordinarja ...... minn wieħed biss mill-konjuġi kienet in-nullita' ta' dak l-att. Infatti s-subinċiż (1) ta' l-artikolu 1326 jipprovdi illi:- "Att li jeħtieġ il-kunsens taż-żewġ partijiet miżżewġa jistgħu jitwettqu minn parti waħda mingħajr il- kunsens tal-parti l-oħra.....jistgħu jiġu annullati fuq it-talba tal-parti l-aħħar imsemmija meta dawk l-atti jkunu dwar it-trasferiment jew il-ħolqien ta' jedd rejali jew personali fuq proprjeta' immobbli........". Hu ovvju minn din id-disposizzjoni li l-liġi ma tqisx allura l-konvenju li allegatament ikun sar minn konjuġi wieħed mingħajr il-kunsens tal-konjuġi l-ieħor bħala null u bla effett fil- liġi. Għall-kuntrarju tqis li hu validu u jorbot anke lill-konjuġi

li ma jkunx ta l-kunsens tiegħu sakemm dan ma jieħux il-passi meħtieġa biex dik il-promessa ta' bejgħ tiġi annullata.

L-istess artikolu 1326 (2) jipprovdi wkoll il-modalitajiet kif setgħet issir din il- kontestazzjoni u kif kellu jiddekorri u jiġi kalkolat iż-żmien perentorju li fih tali kontestazzjoni setgħet issir. Il-liġi allura tirriżerva biss lill-konjuġi d-dritt illi jikkontestaw l-operat ta' wieħed minnhom fir-rigward ta' l-amministrazzjoni tal- ħwejjeg komuni. Eċċezzjoni li ma kienet bl-ebda mod miftuħa lil terzi li ma kellhomx id-dritt li jintromettu ruħhom fir-relazzjonijiet familjari li bl-ebda mod ma kienu jinteressawhom. L-att ta' amministrazzjoni straordinarja allura magħmul minn wieħed biss mill-konjugi mingħajr il-kunsens tal-konjuġi l-ieħor ma kienx meqjus mil-liġi bħala null fih innifsu imma biss annullabbli ad istanza tal-konjuġi l-ieħor li ma jkunx ta l-kunsens tiegħu."

Kompla jingħad hekk fil-każ **Lawrence Cauchi et vs Dr Patrick Spiteri et** deċiż fil-11 ta' Novembru 2011 –

Għar-rigward tar-responsabbilita` ta' Sylvana Spiteri, jiġi rilevat mill-ewwel li, ai termini tal-Artikolu 1322(3) (f) tal-Kodiċi Ċivili, li tissellef flus hu att ta' amministrazzjoni straordinarja li jeħtieġ il-kunsens ta' kull waħda mill-partijiet mizzewga. L-Artikolu 1326(1) tal-istess Kodici jipprovdi, pero`, li atti li jeħtieġ il-kunsens taż-żewġ partijiet miżżewġa iżda li jitwettaq minn parti waħda mingħajr il-kunsens tal-parti l-oħra, ma jkunx null, iżda jista' jiġi annullat fuq it- talba tal-parti l-aħħar imsemmija, jekk l-att joħloq jeddijiet li jkunu ingħataw b'titolu gratwitu. Minn naħa l-ohra, l-Artikolu 1326 (5) jgħid li att bħal dan li jkun dwar mobbli u ma jkunx jinvolvi fih gratuwita` ma jistax jigi annullat – salv id-dritt ta' reinterazzjoni (ara Bugeja v. Micallef deċiża minn din il-Qorti fis-27 ta' Ġunju, 2003, Montebello Enterprises Ltd. v. Cutajar, deċiża minn din il-Qorti fis-26 ta' Jannar, 2007, Waitt v. Lloyd et, deċiża wkoll minn din il-Qorti fit-28 ta' Mejju, 2010, u Difeza et v. Meilak et, deċiża mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fis- 26 ta' Novembru, 2009). Ifisser allura li, indipendentement mill-validita` u l-effetti tal-prokura li l-appellanti allegatament tat lil żewġha, la darba dak id-dejn ma ġiex attakkat, jew ma jistax jiġi attakkat, tali dejn huwa dejn validu tal- komunjoni tal-akkwisti bejn il-konjugi Spiteri. Kwindi, fil-konfront tal-atturi kredituri, il-konjugi Spiteri huma responsabbli t-tnejn, tramite il-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejniethom, li jroddu lura l-flus mislufa, u l-appell ta' Sylvana Spiteri ma jistax, għalhekk, jiġi milqugħ.

Fid-dawl ta' din il-ġurisprudenza l-Qorti tkompli tagħmel is-segwenti osservazzjonijiet għall-fattispeċje tal-każ odjern –

1. Bħala stat ta' fatt is-self tal-ammonti fil-mori tal-proċeduri ta' separazzjoni sar meta l-komunjoni tal-akkwisti bejn il-konvenuti kienet għadha fis-seħħ;
2. Bħala stat ta' fatt ukoll, meta fil-mori ta' dawn l-istess proċeduri l-konvenuta saret taf b'dan id-dejn, ma ħadet ebda azzjoni fil-Qrati a tenur tal-artikolu 1326 tal-Kap 16;

3.Naturalment, safejn jirrigwarda lill-atturi, il-kwistjoni bejn il-konvenuti dwar min hu responsabbli għad-dejn hija estranea għalihom;

4. Att ta' amministrazzjoni straordinarja li jkun sar minn wieħed biss mill-konjugi, u mingħajr il-kunsens tal-parti l-oħra, kif ġara fil-każ odjern jorbot ukoll lill-parti l-oħra, kwindi lill-konvenuta Jacqueline Balzan (li del resto, anke jekk ma jikkonċernax il-pretensjonijiet atturi – hija stess ibbenefikat mis-self in kwistjoni in kwantu dawn il-flus intużaw biex ġew irkuprati proprjetajiet appartenenti lill-komunjoni tal-akkwisti)

5. Għalhekk vis-a-vis l-atturi, il-konvenuti huma responsabbli t-tnejn - a bażi tal-komunjoni tal-akkwisti li kienet prevalenti bejniethom fil-mument li seħħ id- dejn - li jirrifondu lill-atturi l-flus mislufa.

6. Fid-dawl tal-kunsiderazzjonjiet suesposti, t-teżi tal-konvenuta ma treġix peress li fiċ-ċirkustanzi tal-każ odjern is-self in kwistjoni jappartjeni bħala dejn fuq il- komunjoni tal-akkwisti u għar-raġunijiet imsemmija ħadd mill-konvenuti m'għandu jiġi liberat mill-obbligu li jagħmel tajjeb għal dan id-dejn."

10. Il-konvenuta appellat mis-sentenza. L-aggravji tagħha huma li:

(1) L-Ewwel Qorti ma tatx każ ta' dak li l-konvenuta ġabet a konjizzjoni tagħha fin-nota ta' s-sottomissjonijiet tagħha partikolarment għar-riferenza li għamlet għall-applikabilità tal-Art. 1327 tal-Kodiċi Ċivili u l-ġurisprudenza rilevanti.

(2) Qatt m'eċċepiet in-nullità tad-dejn pretiż. Għalhekk huma superfluwi r-riferenza tal-Ewwel Qorti għall-Art. 1326 tal-Kodiċi Ċivili u l-ġurisprudenza minnha ċċitata. Hija sostniet biss li mhix responsabbli għad-dejn, u dan a tenut tal-art. 1327 li jipprovdi li l-komunjoni tal-akkwisti tbati **biss** id-djun fih elenkati u li jinkludu f'subartiklu (b) l-ispejjeż u l-obbligi li jkunu saru għall-amministrazzjoni tal-akkwisti, ħlief dawn l-ispejjeż li jsiru b'atti li

jinħtieġu l-kunsens taż-żewġ partijiet miżżewġa iżda li jsiru minn parti mingħajr il-kunsens tal-oħra.

11. L-appellanti ċċitat dawn is-sentenzi:

(1) **Simon Parnis v Benedetta Meilak**[1] li kienet titratta dejn magħmul mir-raġel mingħajr il-kunsens ta' martu.

(2) John Cassar v Francis u Mary konjuġi Mangion[2] dwar dejn mitlub mingħand koppja miżżewġa. Id-dejn sar mir-raġel mingħajr il-kunsens ta' martu li ma talbitx l-annullament tad-debitu. Il-Qorti qalet li l-komunjoni tal-akkwisti ma kellhiex tagħmel tajjeb għall-ħlas lura tad-dejn; illiberat lill-mara mill-osservanza tal-ġudizzju; u kkundannat lir-raġel għall-ħlas tad-dejn.

(3) Anthony u Maria konjugi Frendo v Angelo Zahra[3] kienet kawża għal kanonizzazzjoni ta' kreditu. Il-mara ma tatx il-kunsens tagħha biex inħoloq id-dejn. L-Ewwel Qorti kkundannatha solidalment ma' żewġha. Il-Qorti tal-Appell ma qablitx. Qalet li d-dejn, anke jekk kien att ta' kummerċ skont Art. 1324 tal-Kodiċi Ċivili, ma kienx jaggrava l-komunjoni tal-akkwisti (Art. 1327 Kod. Ċiv.).

---

[1] Deċiża 12.02.2009 Prim'Awla per Imħ. J.R. Micallef mhux appellata.
[2] Deċiża 15.11.2002 Prim'Awla per Imħ. G. Caruana Demajo.
[3] Deċiża 31.01.2003 Qorti tal-Appell (Superjuri).

12. L-atturi, issa appellati, iddefendew bil-qawwa s-sentenza tal-Prim'Istanza. Qalu li:

> (i) "Il-ġurisprudenza mhix konsistenti dwar il-kwistjoni legali mqanqla f'din il-kawża; b'danakollu, skont il-ġurisprudenza prevalenti, att ta' amministrazzjoni straordinarja magħmul minn wieħed mill-konjuġi jitqies validu sakemm ma jiġix iddikjarat null minn Qorti kompetenti; u dan wara azzjoni *ad hoc* u mhux *per via di eccezione.*[4]
>
> (ii) Sadanittant id-dejn jibqa' jgħabbi lill-komunjoni tal-akkwisti.[5] Tant li f'ċirkostanzi msemmija mill-Art. 1326 l-liġi tipprovdi ghal azzjoni ta' annullament. Li kieku jitqies li dak l-att ma jkollu l-ebda effett kontra l-miżżewweġ l-ieħor, ikun ifisser li l-azzjoni ta' annullament ex-Art. 1326 ma jkollha l-ebda fundament legali.
>
> (iii) Id-dritt tal-konvenuta li tattakka d-dejn huwa perenti.
>
> (iv) Ir-responsabilita` għall-ħlas tad-dejn fir-relazzjoni interna bejn il-miżżewġin hija *res inter alios acta* għall-kredituri.[6]
>
> (v) Il-konvenuta gawdiet mis-self għaliex salva l-proprjeta` tal-komunjoni.
>
> (vi) Fi kwalunkwe każ, id-dejn jinkwadra ruħu fit-termini tal-Art. 1327 billi:
>
> > (a) Sar "**għall-ħtiġijiet tal-familja**" (para ċ); frażi li għandha tiġi nterpretata fis-sens wiesa skont iċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, eskluż dak li mhux meħtieġ jew kapriċċuż [7].
> >
> > (b) Huwa dejn dovut bħala rimedju ċivili minn waħda mill-partijiet fiż-żwieġ li mhux ġej minn reat li jkun sar bir-rieda (para f).
> >
> > (ċ) Huwa obbligu li sar għall-amministrazzjoni tal-akkwisti (para b).
> >
> > (d) huwa obbligu li ntrabtu għalih flimkien il-miżżewwġin (para d)."

13. Din il-Qorti tqis li, kuntrarjament għal dak li tissottometti l-appellanti, s-self li għamlu l-atturi lil binhom jinkwadra ruħu fit-termini tal-Art. 1327(ċ)

---

[4] Vincent Spiteri v Martin Mangion 05.10.2001 Qorti tal-Appell; Catherine Muscat v Felix Gafa 17.02.2004 Qorti tal-Appell; Anthony Micallef v Paul Balzan 24.11.2017.
[5] Lawrence Cauchi v Dr. Patrick Spiteri 11.11.2011 Appell Superjuri.
[6] Anthony Bugeja v Publius Micallef 27.06.2003 Appell Superjuri; Korporazzjoni Telemalta v Diane Hili 15.12.2003 Appell Inferjuri.
[7] Joseph Grech v Mary Debattista 06.10.2000 Qorti tal-Appell.

tal-Kodiċi Ċivili bħala wieħed mid-djun li jbatuh il-beni li jkunu parti mill-komunjoni tal-akkwisti. Kif sewwa irrimarka l-kompjant Imħallef Philip Sciberras, sedenti fil-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-sentenza **John Muscat v Pacifico Bonnici:**

> "Indubbjament, is-self huwa att ta' amministrazzjoni straordinarja. Dan jipprecizah is-sub-paragrafu (f) tas- subincis (3) ta' l-Artikolu 1322 tal-Kodici Civili. L-istess artikolu jiddisponi pero` wkoll illi huwa eskluz bhala att ta' amministrazzjoni straordinarja "xi dejn ghall-htigijiet tal-familja skond il-paragrafu (c) ta' l-Artikolu 1327 ..." [sub- paragrafu (g)]; Issa s-subinciz (c) ta' l-Artikolu 1327 jipprovdi illi l-beni li jkunu parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti jbatu bhala djun "l- ispejjez u l-obbligi, ukoll jekk isiru separatament, ghall- htigijiet tal-familja maghduda dawk ghall-edukazzjoni u t- trobbija ta' l-ulied". Kif imfisser fis-sentenza fl-ismijiet "**Joseph Grech -vs- Mary Debattista** et"[8], Appell, 6 ta' Ottubru 2000, "it-terminu 'htigijiet tal-familja' kellu jigi interpretat bhala bzonnijiet fis-sens wiesgha tal-kelma, skond ic-cirkostanzi partikolari ta' kull kaz, eskluz naturalment dak li mhux mehtieg jew kapriccjuz."; [9]

14. M'hemmx dubbju li l-għan tas-self kien biex tiġi salvata proprjetà mmobiljari appartenenti lill-komunjoni tal-akkwisti li kienet qiegħda tinbiegħ bis-subbasta u li dan jikklassifika ruħu bħala ħtieġa tal-familja.

15. Għalhekk din il-Qorti, kuntrarjament għall-Ewwel Qorti, hija tal-fehma li l-kwistjoni mhix jekk japplikax għall-każ l-Art. 1326 jew le, u ċjoè jekk id-debitu kienx validu fil-konfront tal-konvenuta sakemm ma jiġix annullat permezz t'azzjoni *ad hoc*.

16. Naturalment il-komunjoni tal-akkwisti ma tistax tbati iktar id-dejn

[8] Kollez. LXXXIV.ii.485 *et seq* – ara fil-bidu ta' paġna 494.
[9] John Muscat v Pacifico Bonnici 19.01.2005 Prim'Awla per Imħ. Philip Sciberras

għaliex ġiet xjolta. Dan ma jfissirx iżda li l-konvenuta ma tibqax responsabbli lejn l-atturi, li huma estranji għal dan ix-xoljiment.

17. Għalhekk it-tieni aggravju qiegħed jiġi respint.

18. Is-sentenza tal-Ewwel Qorti sejra tiġi kkonfermata, anke għal raġunijiet differenti. Li jfisser li hija sostanzjalment ġusta u għalhekk anke jekk jitqies li hemm difett ta' smigħ xieraq, is-sentenza tibqa' waħda valida.

19. Għalhekk l-ewwel aggravju qiegħed ukoll jiġi miċħud.

20. Għal dawn il-motivi l-appell qiegħed jiġi miċħud u s-sentenza tal-Ewwel Qorti kkonfermata. Spejjeż tal-Prim'Istanza kif deċiżi mill-Ewwel Qorti, spejjeż tal-appell tbatihom l-appellanti.

Mark Chetcuti Prim Imħallef	Robert G. Mangion Imħallef	Grazio Mercieca Imħallef

Deputat Reġistratur
jb